

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

**FORMUŁA OD 2015
(„NOWA MATURA”)**

**GEOGRAFIA
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MGE-R1**

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 2.1) Zdający [...] określa położenie różnych ciał niebieskich we Wszechświecie.

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

2

Zadanie 1.2. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 2.4) Zdający oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi w dniach równonocy i przesileń.
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

D.

Zadanie 2. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 2.7) Zdający wyjaśnia przyczynę występowania [...] zaćmień Słońca [...].
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

C.

Zadanie 3.1. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] i społeczno-gospodarczego [...] na podstawie mapy topograficznej [...]. 2.3) Zdający wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi.
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

F, P, P

Zadanie 3.2. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] i społeczno-gospodarczego [...] na podstawie mapy topograficznej [...].
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

A4

Zadanie 3.3. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego (np. ukształtowanie i rzeźbę terenu [...]) na podstawie mapy topograficznej [...].
---	---

Schemat punktowania

2 p. – za poprawny sposób obliczenia spadku terenu i poprawny wynik.

1 p. – za poprawny sposób obliczenia spadku terenu.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

Rozwiązanie I

Dolna stacja znajduje się na wysokości 700 m n.p.m.

$$1010 \text{ m n.p.m.} - 700 \text{ m n.p.m.} = 310 \text{ m}$$

$$a^2 + b^2 = c^2 \quad \text{gdzie } b = 310 \text{ m, } c = 1465 \text{ m}$$

$$a^2 = (1465 \text{ m})^2 - (310 \text{ m})^2$$

$$a^2 = 2050125 \text{ m}^2$$

$$a \approx 1431,8 \text{ m}$$

$$x = \frac{310 \text{ m}}{1431,8 \text{ m}} \cdot 100\%$$

$$x = 21,65\%$$

Rozwiązanie II

Dolna stacja znajduje się na wysokości 700 m n.p.m.

$$1010 \text{ m n.p.m.} - 700 \text{ m n.p.m.} = 310 \text{ m}$$

$$x = \frac{310 \text{ m}}{1465 \text{ m}} \cdot 100\%$$

$$x = 21,16\%$$

Zadanie 4. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] na podstawie mapy topograficznej [...].
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch poprawnych cech przyrodniczych doliny.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Kierunek biegu doliny z SE na NW.
- Przekrój poprzeczny doliny zbliżony do litery V.
- Występowanie form skalnych na lewym stoku.
- Zróżnicowanie zalesienia (stoki doliny są bardziej zalesione niż jej dno).

Zadanie 5. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] i społeczno-gospodarczego [...] na podstawie mapy topograficznej [...].
---	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie dwóch poprawnych argumentów dotyczących środowiska przyrodniczego i dwóch poprawnych argumentów dotyczących zagospodarowania.
 1 p. – za podanie dwóch poprawnych argumentów dotyczących środowiska przyrodniczego albo dwóch poprawnych argumentów dotyczących zagospodarowania.
 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedziRóżnice w środowisku przyrodniczym

- Na obszarze przedstawionym w polu F7 występuje większa maksymalna wysokość n.p.m. niż w polu D7.
- Obszar przedstawiony w polu F7 jest bardziej zalesiony niż obszar w polu D7.
- Tylko obszarze przedstawionym w polu F7 występują na powierzchni skały i głazy.

Różnice w zagospodarowaniu:

- Obszar przedstawiony w polu D7 charakteryzuje się obecnością zróżnicowanej infrastruktury turystycznej (baza noclegowa, baza gastronomiczna, parkingi, obiekty sportowe i szlaki), a przez obszar w polu F7 przebiegają tylko szlaki – turystyczny pieszy i rowerowy.
- Tylko przez obszar przedstawiony w polu D7 przebiega droga asfaltowa.
- Tylko na obszarze przedstawionym w polu D7 jest wieża RTV (w pobliżu szczytu góry Sokół).

Zadanie 6. (0–1)

III etap edukacyjny I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej [...].	III etap edukacyjny 1.2) Zdający odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych.
--	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za podanie poprawnych nazw własnych dwóch różnych form ochrony przyrody.
 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

- Rezerwat: Góra Choina.
- Pomnik przyrody: Lipa Siedmiu Braci, Kanciarski Buk, Babi Kamień, Sęplik.

Zadanie 7. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 5.2) Zdający charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne [...] w dziejach Ziemi [...].
---	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

A., C.

Zadanie 8.1. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 5.1) Zdający opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej, główne grupy i rodzaje skał [...].
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne uzupełnienie całej tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

łupek krystaliczny, C

wapień, B

Zadanie 8.2. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 5.1) Zdający opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej, główne grupy i rodzaje skał [...].
--	---

Schemat punktowania

2 p. – za podanie poprawnej nazwy struktury skały oraz poprawne wyjaśnienie uwzględniające głębinową genezę skały i powolną krystalizację jej składników.

1 p. – za podanie poprawnej nazwy struktury skały oraz uwzględnienie w wyjaśnieniu głębinowej genezy skały albo powolnej krystalizacji jej składników.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawna odpowiedź

jawnokrystaliczna

Przykładowe wyjaśnienie

Skała powstaje w wyniku zastygania magmy w skorupie ziemskiej, głęboko pod powierzchnią Ziemi. W takich warunkach, w odpowiedniej temperaturze, zachodzi powolna krystalizacja minerałów. Dzięki powolnej krystalizacji powstaje skała zbudowana z dużych, dobrze widocznych minerałów.

Zadanie 9.1. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] na podstawie mapy [...] tematycznej. 5.2) Zdający charakteryzuje [...] zlodowacenia [...].
---	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawne uzasadnienie uwzględniające mniejszą liczbę zlodowaceń lub większy stopień denudacji osadów polodowcowych lub mniej korzystne warunki do akumulacji osadów na obszarze oznaczonym literą X niż w północno-wschodniej Polsce.
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Obszar oznaczony literą X był objęty jednym zlodowaceniem, a obszar północno-wschodniej Polski – wszystkimi głównymi zlodowaczeniami plejstoceniowymi na obszarze Polski, co sprzyjało nagromadzeniu osadów polodowcowych o większej miąższości.
- Na obszarze oznaczonym literą X starsze osady polodowcowe w dużym stopniu uległy denudacji, a na obszarze północno-wschodniej Polski występują osady, które zostały naniesione przez lądolód podczas najmłodszego zlodowacenia i uległy denudacji w małym stopniu.
- Ze względu na ukształtowanie podłoża na obszarze oznaczonym literą X istniały mniej korzystne warunki do akumulacji osadów polodowcowych niż na obszarze północno-wschodniej Polski, charakteryzującym się obecnością dużych dolin rzecznych, w których mogły być gromadzone osady polodowcowe.

Zadanie 9.2. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 5.7) Zdający opisuje [...] efekty erozji i akumulacji wodnej [...], lodowcowej [...]. 10.2) Zdający [...] określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski.
--	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.
- 1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli albo za uzupełnienie kolumny trzema poprawnymi nazwami form rzeźby.
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

cyrk lodowcowy, Karkonosze
rynna polodowcowa, Pojezierze Suwalskie
pradolina, Nizina Mazowiecka

Zadanie 10. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeżenie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi – [...] ruchy skorupy ziemskiej [...].
--	---

Schemat punktowania

- 1 p. – za sformułowanie poprawnej prawidłowości.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Wraz ze wzrostem odległości od strefy ryftowej – położonej w środkowej części oceanu – wzrasta wiek geologiczny skał budujących dno basenu oceanicznego.

Zadanie 11. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi – wulkanizm, [...] ruchy skorupy ziemskiej [...] oraz formy powstałe w ich wyniku.
---	---

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

C.

Zadanie 12. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 5.7) Zdający opisuje [...] efekty erozji i akumulacji [...] lodowcowej [...]. 5.9) Zdający opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów [...] zewnętrznych dla wybranego regionu.
---	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

B3

Zadanie 13.1. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 3.1) Zdający [...] opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące).
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

P, F, F

Zadanie 13.2. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 3.1) Zdający [...] opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza [...] i zjawiska im towarzyszące).
--	--

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne wyjaśnienie uwzględniające wznoszenie się powietrza wymuszone obecnością bariery orograficznej, jego ochładzanie i kondensację pary wodnej w trakcie wznoszenia.

1 p. – za wyjaśnienie uwzględniające występowanie bariery orograficznej oraz wznoszenie się powietrza.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowa odpowiedź

Bariera orograficzna wymusza wznoszenie się wilgotnego powietrza. Wraz z wysokością jego temperatura spada adiabatywnie i dochodzi do kondensacji pary wodnej zawartej w powietrzu, czego skutkiem jest powstanie chmur i opadów atmosferycznych.

Zadanie 14. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego [...]. 3.5) Zdający rozpoznaje [...] typ klimatu na Ziemi [...].
--	--

Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawne przyporządkowania.

1 p. – za dwa poprawne przyporządkowania.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

Alice Springs – A, Gove – D, Sydney – C

Zadanie 15. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego [...]. 6.3) Zdający wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi [...].
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawnie uzupełniony rysunek.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

Od lewej: tundra, lasotundra, tajga, las mieszany

Zadanie 16. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego [...]. 3.7) Zdający wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi.
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawnie uzupełniony model przyczynowo-skutkowy.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

E-A-B

Zadanie 17.1. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 10.5) Zdający charakteryzuje składowe bilansu wodnego Polski [...].
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za dwa poprawne argumenty.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Rzeźba terenu w południowej Polsce sprzyja występowaniu opadów atmosferycznych. Częstsze niż na pozostałym obszarze Polski są tam krótkotrwałe ulewne opady i kilkudniowe opady o dużym natężeniu.
- Karpaty i Sudety charakteryzują się budową geologiczną niesprzyjającą infiltracji wód opadowych, dużymi deniwelacjami i stokami o dużym nachyleniu, co sprzyja szybkiemu spływowi powierzchniowemu wody.
- Północna Polska charakteryzuje się wysoką jeziornością i występowaniem zagłębień bezodpływowych, sprzyjających retencji.

Zadanie 17.2. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	IV etap edukacyjny 10.7) Zdający wyjaśnia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach [...].
--	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie poprawnej głównej przyczyny dla każdego z dwóch regionów.
1 p. – za podanie poprawnej głównej przyczyny dla jednego regionu.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi Kujawy:

- Występowanie niskich rocznych sum opadów atmosferycznych z powodu położenia w cieniu opadowym wzniesień morenowych Pojezierza Pomorskiego i równinnej rzeźby terenu, niesprzyjającej powstawaniu opadów.

Wyżyna Śląska:

- Położenie na głównym dziale wodnym Polski, przyczyniające się do małej gęstości sieci rzecznej.
- Występowanie przepuszczalnego podłoża, sprzyjającego infiltracji wód powierzchniowych.

Zadanie 18. (0–1)

IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystywanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów [...] politycznych.	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.15) Zdający wyjaśnia współczesne zmiany na mapie politycznej świata. IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny.
---	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

Serbia, Indonezja

Zadanie 19. (0–1)

IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 8.5) Zdający ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej lub regresu demograficznego w wybranych państwach. 8.6) Zdający charakteryzuje przyczyny i konsekwencje migracji ludności w różnych państwach. 8.7) Zdający przedstawia procesy urbanizacyjne na świecie [...].
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne wyjaśnienie.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

W większości krajów wysoko rozwiniętych występuje niski przyrost naturalny i zachodzi proces dezurbanizacji, wskutek czego w miastach ubywa ludności lub – jak w Paryżu – przyrost ludności jest powolny. W Indiach i Meksyku przyrost naturalny jest wysoki i zachodzi suburbanizacja, która przyczynia się do szybkiego rozwoju miast na płaszczyźnie demograficznej.

Zadanie 20. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawione [...] w tabelach [...]. 11.1) Zdający charakteryzuje rozwój demograficzny Polski [...] na podstawie danych statystycznych [...].
---	---

Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawne przyporządkowania.

1 p. – za dwa poprawne przyporządkowania.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

B, A, C

Zadanie 21. (0–1)

IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 11.1) Zdający charakteryzuje rozwój demograficzny Polski [...] na podstawie danych statystycznych [...].
---	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za sformułowanie poprawnego wniosku.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Obciążenie demograficzne grupy ludności w wieku produkcyjnym zwiększy się głównie z powodu wzrostu udziału ludności w wieku poprodukcyjnym.

Zadanie 22. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 8.2) Zdający określa cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi, wskazując obszary jej koncentracji i słabego zaludnienia.
---	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za podanie dwóch poprawnych podobieństw.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Największa gęstość zaludnienia występuje na wybrzeżach obu Ameryk, a wnętrza kontynentów są słabiej zaludnione.
- Występowanie wysokiej gęstości zaludnienia na obszarach, które zostały najwcześniej zasiedlone przez Europejczyków.
- Najslabiej zaludnione obszary są położone w wysokich szerokościach geograficznych i w najwyższych partiach gór.
- Na obu kontynentach występuje anekumena.

Zadanie 23. (0–1)

IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 8.6) Zdający charakteryzuje przyczyny i konsekwencje migracji ludności w różnych państwach. 8.9) Zdający charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata.
---	---

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

A.

Zadanie 24.1. (0–2)

IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny. 8.11) Zdający charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności świata [...].
---	--

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie jednego wiersza w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

Nigeria, 4

Egipt, 1

Zadanie 24.2. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny. 9.7) Zdający charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym [...].
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

2, Republika Południowej Afryki

Zadanie 25.1. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	IV etap edukacyjny 9.8) Zdający wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie [...] wybranych branż. 12.3) Zdający wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych [...].
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

- baza surowcowa (elektrownia ciepła)
- sprzyjające warunki wietrzne na zwałowisku kopalni odkrywkowej (elektrownia wiatrowa)

Zadanie 25.2. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	IV etap edukacyjny 12.3) Zdający wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych [...]. 12.4) Zdający porównuje [...] strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce [...].
---	---

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

F, węgiel brunatny

E, węgiel kamienny

D, woda

Zadanie 26. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka [...].	IV etap edukacyjny 12.3) Zdający wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych [...]. 12.10) Zdający wskazuje głównych partnerów handlowych oraz kierunki geograficzne i strukturę towarową wymiany międzynarodowej Polski.
---	--

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie jednego wiersza w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

węgiel brunatny, B

węgiel kamienny, A

Zadanie 27. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka [...].	IV etap edukacyjny 12.6) Zdający przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990 r. 12.10) Zdający wskazuje głównych partnerów handlowych oraz kierunki geograficzne i strukturę towarową wymiany międzynarodowej Polski.
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne uzasadnienie uwzględniające możliwość dostaw gazu ziemnego z różnych państw lub regionów.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Największym dostawcą gazu ziemnego do Polski jest Rosja, z której sprowadzamy ten surowiec gazociągiem. Uruchomienie gazoportu umożliwi dostawy skroplonego gazu ziemnego drogą morską, co pozwala sprowadzać to paliwo gazowcami m.in. z Norwegii i z krajów położonych nad Zatoką Perską.

Zadanie 28.1. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	IV etap edukacyjny 9.9) Zdający uzasadnia różnice ilościowe [...] produkcji przemysłowej na różnym poziomie rozwoju gospodarczego [...].
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

B., E.

Zadanie 28.2. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	IV etap edukacyjny 12.3) Zdający wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych [...]. 12.5) Zdający wskazuje dziedziny produkcji dynamicznie się rozwijające. 12.6) Zdający przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990 r.
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

P, P, F

Zadanie 29.1. (0–2)

IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów [...].	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.3) Zdający opisuje główne obszary [...] chowu zwierząt na świecie, wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne.
--	---

Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi Region A:

- Skąpe opady atmosferyczne w klimacie zwrotnikowym skrajnie suchym.
- Brak naturalnych terenów trawiastych.

Region B:

- Obszar jest porośnięty wilgotnym lasem równikowym.
- Występowanie muchy tse-tse.

Region C:

- Wysokie opady na Wyżynie Abisyńskiej sprzyjające zasobności pastwisk.
- Występowanie sawanny stanowiącej naturalny obszar pastwiskowy.

Zadanie 29.2. (0–1)

IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystywanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów [...] gospodarczych [...].	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.3) Zdający opisuje główne obszary upraw [...] na świecie, wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne.
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

A – palma daktylowa, B – maniok

Zadanie 30. (0–1)

IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystywanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów [...] gospodarczych [...].	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.1) Zdający klasyfikuje państwa na podstawie analizy wskaźników rozwoju [...] gospodarczego [...].
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

C.

Zadanie 31. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...] i gospodarki człowieka [...].	IV etap edukacyjny 9.2) Zdający [...] charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie.
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne uzasadnienie uwzględniające większą powierzchnię zasiewów i większe zbiory zbóż w Kanadzie niż w wymienionych krajach europejskich.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Kanada posiada dużo większą powierzchnię zasiewów zbóż niż wymienione kraje europejskie, a więc zbiory zbóż są wyższe. W związku z tym nie ma potrzeby ponoszenia kosztów wzrostu intensywności produkcji rolnej np. poprzez wyższe zużycie nawozów sztucznych.

Zadanie 32. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...] i gospodarki człowieka [...].	IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 10.9) Zdający wyjaśnia występowanie gleb strefowych i niestrefowych w Polsce. III etap edukacyjny 6.2) Zdający podaje przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu wybranych upraw [...]. 7.3) Zdający opisuje, na podstawie map tematycznych, najważniejsze cechy gospodarki regionów geograficznych Polski oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi.
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

żyto, pszenica, pszenica

Zadanie 33. (0–2)

<p>IV etap edukacyjny III. Proponowanie rozwiązań problemów występujących w środowisku geograficznym [...].</p>	<p>IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] na podstawie map [...]. 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 5.7) Zdający opisuje [...] efekty erozji [...] wodnej [...]. 5.8) Zdający opisuje wpływ budowy geologicznej i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe [...].</p>
---	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za wskazanie dwóch niekorzystnych lokalizacji i poprawne uzasadnienie zagrożenia dla każdej z nich.
1 p. – za wskazanie jednej lub dwóch niekorzystnych lokalizacji i poprawne uzasadnienie zagrożenia dla jednej z nich.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne/przykładowe odpowiedzi Numer 1

Lokalizacja osiedla na stromym stoku, co – przy fliszowej budowie geologicznej terenu – zagraża osuwiskami mogącymi niszczyć zabudowania.

Numer 3

Lokalizacja osiedla na terasie zalewowej. Przy wyższych stanach wody istnieje duże zagrożenie podtopieniami i zalaniem osiedla wodą.

Zadanie 34. (0–1)

<p>IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].</p>	<p>IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne [...] między wybranymi elementami środowiska [...] społeczno-gospodarczego [...]. 9.10) Zdający charakteryzuje znaczenie usług materialnych [...].</p>
---	---

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawny argument.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Mała rola górnictwa i przemysłu ciężkiego, co przyczynia się do niewielkiego udziału w przewozach towarów masowych, transportowanych głównie koleją.
- Duży udział przemysłu high-tech, który ze względu na asortyment produkcji i czynniki lokalizacji korzysta przede wszystkim z usług transportu samochodowego.
- Duży udział małych i średnich przedsiębiorstw (i niewielkie odległości między nimi), co czyni transport samochodowy bardziej opłacalnym.

Zadanie 35. (0–1)

<p>IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka [...].</p>	<p>IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne [...] między wybranymi elementami środowiska [...] społeczno-gospodarczego [...]. 9.10) Zdający charakteryzuje znaczenie usług materialnych [...]. IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.13) Zdający wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów [...]. 2.7) Zdający charakteryzuje cechy gospodarki morskiej [...].</p>
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

C., D.

Zadanie 36. (0–1)

<p>IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystywanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów [...] politycznych.</p>	<p>IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.16) Zdający wyjaśnia na wybranych przykładach (w skali [...] regionalnej [...]) przyczyny procesów integracyjnych i ich skutki gospodarcze, społeczne i polityczne. IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny.</p>
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

2, Estonia